

TALLER TEMÀTIC: PROJECTE I PAISATGE

Departaments Implicats: Urbanisme i Projectes

Professors Coordinadors del Taller: Màrius Quintana i Jordi Bellmunt

Professor del Taller: Juan Manuel Toral

Professor del Seminari: Jordi Bellmunt

2on semestre 2018_2019

PRESENTACIÓ

Aquest taller es presenta com a complement del taller temàtic Projecte Urbà i Espai Públic de la remodelació de l'avinguda Eduard Maristany desenvolupat en el primer semestre. Tot i això, es desenvolupa independentment de l'anterior i es pot cursar sense haver fet l'anterior, tot i que es recomana haver-lo cursat.

El tema del taller són els espais públics de la ciutat, posant l'èmfasi en les places, parcs, jardins, platges..., i molt especialment en els aspectes paisatgístics. Es tracta d'espais molt singulars que van des de la condició representativa de les ciutats a la més domèstica en els barris o a la del lleure més col·lectiu. Aquests espais públics donen cohesió social a la ciutat i al territori i són molt representatius a nivell de barri, de ciutat o de metròpolis

La forma de l'espai públic a l'escala dels teixits urbans té molt a veure amb les diferents formes del creixement urbà i principalment del casc antic, de les àrees suburbanes, dels eixamples i dels polígons, que ofereixen espais molt característics de cada tipus de teixits, els quals mereixen una especial atenció. Les formes del creixement urbà tenen una llarga tradició en els ensenyaments del DUOT a l'ETSAB i son una bona base de lectura per entrar al projecte dels espais públics.

Les places dels casc antics dels barris de Barcelona: les places de Gràcia, la Plaça de la Palmera, el Parc Joan Miró, el Parc Central de Nou Barris, el Parc de Diagonal Mar, i els jardins en els interiors d'illa de l'Eixample, entre molts altres, son bons exemples d'aquests tipus d'espais. Com a complement a l'escala urbana i metropolitana tenim les platges i els passeigs marítims que aporten un espai públic de primer ordre destinat al lleure i esbarjo de la població. Barcelona i l'AMB han desenvolupat des de 1981 un ampli conjunt de projectes d'espais públics i platges que han tingut el reconeixement internacional i un molt ampli conjunt de publicacions. Aquests espais, a més de la funció social, darrerament incorporen aspectes ecològics, paisatgístics, energètics i de participació ciutadana, que els fan encara més valuosos.

Com projecte del curs es proposa com àmbit de treball el passeig marítim i la platja de Sant Adrià del Besòs i Badalona des del riu Besòs fins el Port de Badalona. Una bona platja equipada es una gran dotació pel seu entorn urbà i metropolitana.

OBJECTIUS DEL TALLER

Llegir i interpretar el paper de l'espai públic de la ciutat dins el context urbà i metropolitana.

Entendre el paper dels diversos tipus espais lliures i molt especialment els dedicats a l'esbarjo col·lectiu dins els teixit urbà, dins la ciutat i a nivell metropolitana.

Aprendre les característiques, posició, mida, elements, criteris funcionals i compositius dels espais públics i per extensió dels espais públics de la ciutat i el territori en general.

Entendre i interrelacionar el paper de la urbanització de superfície i la seva relació amb el subsòl, i sigui capaç d'interrelacionar les.

Introduir el pensament crític paisatgístic en els projecte de l'espai lliure col·lectiu.

Obtenir la capacitat de projectar, criticar i valorar aquest tipus d'espais.

PROGRAMA I LLOC

Es proposa el projecte del front marítim de Sant Adrià del Besòs i Badalona entre el riu Besòs i el port de Badalona. Front marítim vol dir Passeig marítim, una gran platja equipada i els grans espais públics vinculats, mol especialment a l'entorn de les xemeneies de la Tèrmica del Besòs.

ESTRUCTURA DEL CURS

Es disposarà del treball d'anàlisi realitzat el primer semestre que consisteix en:

- Anàlisi de l'estructura territorial i urbana
- Anàlisi de la mobilitat actual
- Anàlisi de l'espai públic vinculat
- Anàlisi dels equipaments
- Anàlisi de les dotacions i activitats singulars

Fase I Anàlisi: Caracterització dels espais lliures dins el sistema d'espais lliures associats al front marítim i elecció dels espais de projecte (2 setmanes)

Fase II Projecte del passeig marítim i de la platja (8 setmanes: avantprojecte en 4 setmanes i projecte en 4 setmanes)

- Definició conceptual del projecte
- Ordenació de l'Access i el perímetre
- Ordenació topogràfica
- Àmbits o espais interns
- Desguàs
- Enllumenat
- Vegetació
- Subsòl
- Xarxes de serveis
- L'esport i el lleure
- Les dotacions de platja

Fase III Projecte d'una esplanada, plaça, parc o jardí al voltant de la tèrmica (4 setmanes: avantprojecte en 2 setmanes i projecte en 2 setmanes)

- Definició conceptual del projecte
- Ordenació de l'Access i el perímetre
- Ordenació topogràfica
- Àmbits o espais interns
- Desguàs
- Enllumenat
- Vegetació

METODOLOGIA DOCENT

Es fomentarà el treball cooperatiu especialment en la fase d'anàlisi, realitzant el treball en grups de 4 alumnes, i també en la fase d'avantprojecte en grups de dos alumnes.

SEMINARI

Es dedicarà fonamentalment a l'anàlisi i crítica de projectes d'espai públic i platges a Barcelona, a l'AMB o a qualsevol lloc si el projecte ho mereix.

S'afavoreix el treball en grup i es proposa l'anàlisi de dos casos contrastats, al menys un d'ells proper, que permeti la seva visita i per tant una lectura més propera.

BIBLIOGRAFIA

- "L'Espai Públic". Richard Sennett. Edit. Arcàdia. 2014
- "Acupuntura Urbana". Jaime Lerner. Edit. IAAC. 2003
- "De Cosas Urbanas". Manuel de Solà-Morales. Edit. Gustavo Gili. 2008
- "Nuevos Espacios Urbanos". Jan Gehl & Lars Gemzoe. Edit. Gustavo Gili. 2002
- "Cap una cultura urbana de l'espai públic". Miquel Martí, Barcelona 1979-2003. Tesis doctoral inédita. DUOT, 2004.
- "Plans i Projectes per a Barcelona. 1981-82". Aj. de Barcelona. Àrea d'Urbanisme.
- "Barcelona espai públic". AAVV. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1992
- "Barcelona, Transformació. Plans i Projectes". AAVV. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 2008
- "L'Espai Públic Metropolità 1989-1999". AAVV. AMB, 2001
- "Espais metropolitans 2000-2004". AAVV. AMB, 2006
- "Espais metropolitans 2005-2008". AAVV. AMB, 2010
- "Espais metropolitans 2008-2012". AAVV. AMB, 2012
- "Refer paisatges. Remaking landscapes". AAVV I Bial Europea de Paisatge, Barcelona 1999. Arquithemas 6. FCA, Barcelona, 2000.
- "Jardines insurgentes Gardens in arms, 1996-2000". AAVV II Bial Europea de Paisatge 2001. Arquithemas 11. FCA, Barcelona, 2002
- "Sólo con naturaleza. III Bial Europea de Paisatge 2003". AAVV Arquithemas 17. FCA, Barcelona 2004
- "Paisatge: producte/producció. Landscape: Product/Production". AAVV IV Bial Europea de Paisatge 2006. Arquithemas 25. Coac, Barcelona, 2008.
- "Tormenta e ímpetu. Storm & stress". AAVV Bial Europea de Paisatge 2008. Arquia/temas 29. FCA, Barcelona, 2010.
- "Paisajes Líquidos. Liquid Landscapes". AAVV VI Bial Europea de Paisatge 2010. Paysage, Milano, Varese, 2012
- "Bial Vs Bial. VII Bial Europea de Paisatge 2012". AAVV 15 años de Bial. 15 years of Biennial. http://issuu.com/masterpaisatge/docs/dossier_15_años_doble_pagina_14_03?e=0/6151497

Barcelona, març de 2018